

BEMORLARGA TEZ TIBBIY YORDAM KO’RSATISH

Xomidov Erkinbek Tashlanovich

Annotatsiya: Tibbiy yordam - bu har bir inson uchun zarur bo’lgan muhim xizmatdir. Sifatli va o’z vaqtida ko’rsatilgan tibbiy yordam insonlarning hayotini saqlab qolish, sog’lig’ini yaxshilash va umrining davomiyligini oshirishga yordam beradi.

**Kalit so`zlar:** tibbiy yordam, faoliyat, sifat, vaqt ko`rsatkichi, xavf, holat, bosqich, tekshiruv, malaka, mutaxassis.

Bemorlarga tez tibbiy yordam ko’rsatish - bu hayotga xavf soluvchi holatlarda vaqtini hisobga olgan holda ko’rsatiladigan shoshilinch tibbiy yordam. Bu jarayon tezkorlik, malaka va to’g’ri tashxis qo'yishni talab qiladi.

Tez tibbiy yordamning asosiy bosqichlari:

1. Hodisa joyiga yetib borish:

- Tezkorlik: Chaqiruvga zudlik bilan javob berish va hodisa joyiga imkon qadar tezroq yetib borish.

- Yo'l xavfsizligi: Yo'l harakati qoidalariga rioya qilish va xavfsizlikni ta'minlash.

2. Birlamchi tekshiruv:

- Xavfsizlikni ta'minlash: Hodisa joyi xavfsizligini tekshirish (yong'in, gaz sizishi, elektr toki va boshqalar).

- Bemorning holatini baholash: Bemorning hushida ekanligini, nafas olayotganini va qon aylanishi borligini aniqlash.

- ABCDE algoritmi: Birlamchi tekshiruv uchun quyidagi algoritmdan foydalanish tavsiya etiladi:

- * Nafas yo'llarining ochiqligini ta'minlash (tilni tortish, yot jismni olib tashlash).

- * Nafas olishni baholash (nafas olish soni, chuqurligi, nafas olishda yordamchi mushaklarning ishtiroki).

- * Qon aylanishini baholash (puls, qon bosimi, terining rangi).

- * Nevrologik holatni baholash (hush darajasi, ko'z qorachig'ining reaksiyasi).

- * Bemorning kiyimini yechib, tanasini tekshirish va atrof-muhitni baholash.

3. Hayotga xavf soluvchi holatlarni bartaraf etish:

- Sun'iy nafas berish: Agar bemor nafas olmayotgan bo'lsa, sun'iy nafas berishni boshlash.

- Yurakni tashqi massaj qilish: Agar bemorning yuragi to'xtagan bo'lsa, yurakni tashqi massaj qilishni boshlash.

- Qon ketishini to'xtatish: Qon ketishini bosim o'tkazish, bog'lam qo'yish yoki qon to'xtatuvchi vositalar yordamida to'xtatish.

4. Anamnez yig'ish:

- SAMPLE algoritmi: Bemor yoki uning yaqinlaridan quyidagi ma'lumotlarni olish:

- * Shikoyatlari va alomatlari.
- * Allergiyasi (dorilar, oziq-ovqat, hasharotlar).
- * Qabul qilayotgan dorilari.
- * O’tmishdagi kasallikkleri.
- * Oxirgi marta ovqat yoki suyuqlik qabul qilgan vaqt.
- * Hodisaga olib kelgan voqealar.

5. Birlamchi davolash:

- Og’riqni kamaytirish: Og’riq qoldiruvchi dorilar berish.
- Kislород berish: Nafas olish qiyinlashgan bemorlarga kislород berish.
- Infuzion terapiya: Suvsizlangan yoki qon yo’qotgan bemorlarga infuzion terapiya o’tkazish.

6. Ikkilamchi tekshiruv:

- Barcha a’zolarni tekshirish: Boshdan oyoqqacha bemorning tanasini diqqat bilan tekshirish.
  - Vital ko’rsatkichlarni o’lchash: Qon bosimi, puls, nafas olish soni, tana haroratini o’lchash.
  - EKG: Yurak faoliyatini baholash uchun EKG qilish.

7. Transport:

- Barqarorlashtirish: Transportdan oldin bemorning holatini barqarorlashtirish.
- To’g’ri pozitsiyani tanlash: Bemorga eng qulay va xavfsiz pozitsiyani tanlash (masalan, nafas olish qiyin bo’lsa, yarim o’tirgan holat).
- Monitoring: Transport davomida bemorning holatini doimiy ravishda kuzatib borish.
  - Kasalxonaga xabar berish: Bemor haqida kasalxonaga ma'lumot berish (yoshi, shikoyatlari, ko’rsatilgan yordam).

8. Hujjatlashtirish:

- Chaqiruv varaqasini to’ldirish: Barcha ko’rsatilgan yordamni, bemorning holatini va boshqa muhim ma'lumotlarni batafsil yozish.

Tez tibbiy yordam ko’rsatishda muhim jihatlar:

- Xotirjamlik: Vaziyatni nazorat qilish va xotirjamlikni saqlash.
- Tezkorlik: Qarirlarni tez qabul qilish va harakatlarni tez bajarish.
- Malaka: Tibbiy bilim va ko’nikmalarga ega bo’lish.
- Hamkorlik: Boshqa tibbiyot xodimlari bilan hamkorlik qilish.
- Muloqot: Bemor va uning yaqinlari bilan muloqot qilish va ularga tushuntirish berish.
- Etika: Tibbiy deontologiya qoidalariga rioya qilish.

Eslatma:

Tez tibbiy yordam ko’rsatish - bu murakkab jarayon bo’lib, malakali tibbiyot xodimlarining ishtirokini talab qiladi. Agar siz tibbiy yordam ko’rsatish bo'yicha maxsus

tayyorgarlikdan o’tmagan bo’lsangiz, faqat hayotga xavf soluvchi holatlarda birinchi yordam ko’rsatish bilan cheklaning va zudlik bilan tez yordam chaqiring.